

Frá armóð til velferð

Politikkur gjøgnum 38 ár

VIT FARA HER OG Í KOMANDI DÖGUM AT SIGA EITT SINDUR FRÁ, HVAT ER FARIÐ FRAM Í FØROYSKUM POLITIKKI TEY 38 ÁRINI, JAVNAÐARFLOKKURIN HEVUR HAVT SESS Á TINGI. NOMIÐ VERÐUR VIÐ ÖLL STORRI MÁL AV SAMFELAGSLIGUM TÝDNINGI — EITT POLITISKI YVIRLIT, IÐ SANNILIGA ER VERT AT GEVA ANS.

ILLA VAR STATT

Í 1928 HENDI TAÐ, AT JAVNAÐARFLOKKURIN FÉKK 2 MENN VALÐAR HETTA VALARIÐ. ATKVÓÐUTALIÐ VAR IKKI STÓRT — BARA 671 ATKVÓÐUR UM ALLAR FØROYAR.

Í grannalondunum vóru teir sosialistisku flokkarnir væl framkomnir um hetta mundið. Teir høvdu gjøgnum áralangar bardagar á politiska vígvøllum vaksið seg til stóran flokkar og vóru farnir at taka lut í sjálvum stjórnararbeiðinum.

So langt vóru teir komnir, tá hin fyrsti, sanni sosialistiski neistin varð kyndur her á landi.

Teir, ið byrjaðu, vóru fullvisir í, at ódnartek, stríð og harðend orrusta vóru fyrri stavnir; men samstundis var tað teimum greitt, at til steðgar vóru eisini bestu gróðralíkið fyrri sosialismu.

— Flakmenn og arbeiðarar arbeiddu fyrri hungursløn og áttu ongan tryggleika, um arbeiðis- og lónkúloyðis forðingir leikaðu á. — Gomul, avlamin, sjúk, einkjur, einkjubørn og onnur treingjandi vóru neyðstódd. Her fannst ikki smekil av lóggávu, ið nær nánast veitri teimum tryggleika móti neyð, vesældomi, hungri og halli.

— Í vinnulivinum var illa statt. Skip og arbeiðssambod, ið svaraðu til tíðarizmar krav, áttu vit ikki, so tað munaði nakkað.

— Samfelagið var lítið og einki útbýtt, og fær peningaligu umstøðurnar vóru vanaligar.

— Kring um í teimum føroyska heimunum livdu fólk eitt neyðarlív — ja, mangastaði var hungur og hall ein veruleiki.

Soleiðis var statt, tá sosialisman tók seg upp her á landi.

Ein skuldi trúð, at fólkioð alt tók seg saman um sosialismuna og beindi fyrri til kavrotu samfelagskipanini, tey livdu undir.

Men so var ikki. —

Her á landi vóru tá bert tveir flokkar frammanundan: sambandsflokkur og sjálvstýrisflokkur.

Hvørki annar ella annar hevði vilja ella áráði at gera nakkað fyrri at veita fólkinum trygg og livilig kor í landinum.

Teir bygdu á hina kapitalistisku samfelagsskipanina.

Hesir flokkar komu í lag í 1906, tá hitt fyrsta flokksbýtið fór fram á Føroya lógtingi.

Hetta býtið kom í lag av natin-

nalum orsökum, og tað einasta, sum hendi og sum kom at halda fram mong ár framvir, var, at konservatismen — afturhaldið — fór í tveir bókar, ið lógu og ríðu upp og niður um tey 50 prosentini av atkvøðunum tey komandi valini.

Vinnuliga, sosialt og mentunarlaga vóru báðir konservativir. Teir

vildu einki, teir gjørdur einki og tað hendi einki.

Í fótasporum teirra var einki uttan neyð, vesældómur, hungur og hall.

Innanfyri sjálvstýrisflokkinn og lutvis eisini sambandsflokkinn sóu urgir og einstakir eldri menn, at hetta bar ikki til. Fólkioð kravdi annað enn nationalt klandur, nationala talu, skiving og beran erpiskap.

TAÐ LIVDU TEY IKKI AV!

Og tá oddamenn flokkanna vóru framburðliga og sosialt turgeldir, tóku menn seg burtur úr hesum flokkum og stovnaðu FØROYA JAVNAÐARFLOKK

Nú kom vend í, og vit skulu her og í komandi bløðum greiða frá, hvussu flokkurinn stigvist hevur verið mentur at troðka ígjøgnum ymskar abotur fólk og landi til gagns og bata.

Hin fyrsti spurningurin her verður viðgjørdur er:

Nationali spurningurin

Tað var øllum javnaðarmonnum greitt, at so leingi sambands- og sjálvstýrismenn lógu og klandraðust um teir nationalu spurningarnar, var tað ógjørligt at fylkja fjøldina til stríð fyrri vinnuligum og sosialum framburði; tí mátti hin nationali spurningurin greiðast fyrst ella so skjótt, sum atstøður vóru til tess.

Javnaðarmennunum hevur verið og verður tveitt í næsarnar, at teir hava verið ónationalir.

Einki kann sigast meira ósatt enn hetta!

Eingin nationalari flokkur hevur verið her á landi.

Bestu prógv fyrri hesum finna vit við at lesa tingiðindini, síðan javnaðarflokkurinn kom á ting, har flokksins stóða til tey ymsku málini er fest á blað.

Hetta eru óreingiligr veruleikar.

Flaggspurningurin

Stríðið um flaggið er ein sorgarsoga. Flest fólk eru ákunnug við, hvussu sambandsmenn, sjálvstýrismenn, flokkaflokksmenn og seinast fjøðveldismenn hava valkað sær í hesum máli og brúkt flaggið til ósing, rumbul, klandur og stríð.

Á ólavsøku, sama ár sum javnaðarmenn komu á ting, hendir stór gela undir einari norskar ferðamannavítjan, har myndugleikarnir nektu fyrri at flaggað verður við norska flagginum á Tinganesi sambært eina lógartreyt frá 1854.

Slikum vildu javnaðarmenn fáa einki á og á tingi siga teir:

»Javnaðarmenn á Føroya lógtingi í ár mæla til, at lógartreytin av 1854 má ruddast burtur skjótast gjørligt. Hon forðar fyrri tí, sum javnaðarmenn um allan heiminn berjast fyrri:

Frið og semju millum fjøðirvæð.

FLAGGMÁLIÐ SKAL LOYSAST

Javnaðarmenn vildu hava enda á flaggstriðnum, og í 1930 samtykkja javnaðar- og sjálvstýrisflokkurinn at seta eina 3-mannnevnd at savna seguligar upplýsingar um flog og flaggreglar.

fyrri pkt. 3, ið skrásetur flaggið eisini innanfyri Føroyar.

Ófatuligt! Hvi?

Bóru teir ótta fyrri at missa flaggið sum rumbulmál?

HER SÝNDI JAVNAÐARFLOKKURIN SEG SUM EINSAMALLAN NATIONALAN FLOKK Á TINGI

FLAGGSTRIÐIÐ HELDUR AFRAM

Flaggmálið var ikki loyst, og tað er ikki hessini rumbul, ið staðist hevur av hesum, og tað er ikki ilt at gita, at ein av grundunum til, at bakstrembararnir ikki hava viljað fingið ein enda á striðnum, er tann, at so leingi, teir kundu brúka hetta mál til ósing, vóru teir fullvisir í, at føroyingar ikki fingi í lag at taka seg saman um slóðbrótandi vinnulivsmál, sosial framtig, ja, stutt sagt: fylking um sosialismuna!

SMÁTÆTTIR VERÐA LOYSTIR

Í 1938 verður viðtikið, at hvørja ferð flaggað verður við danska flagginum á tinghúsinum, skal flaggstongin við føroyska flagginum á flaggstongini á tinghúsvøllinum.

Undir heimsbardaganum fingi javnaðarmenn ígjøgnum, at flaggstongin á tinghúsinum varð niður tikin.

Hetta var ein bat; men flaggmálið var ikki endaliga loyst.

FLAGGKRAV JAVNAÐARFLOKKSINS Í 1940

Í 1940 fingi vit eina viðgongdari loysn, men heldur ikki henda var endalig. Öll bond vóru slitin Danmarkar—Føroya millum. Neyðugt var við einari nýggjari flaggskipan. Javnaðarflokkurinn og sjálvstýrisflokkurinn kravdu av bretska herseingarvaldinum — bretska stjórnini — at Bretland góðkendi føroyska flaggið sum Føroya flagg.

FLAGGMÁLIÐ ENDALIGA LOYST

Endaliga varð málið loyst í 1948 við heimastýrislógini, sum fyrri tað mesta er eitt avrit av uppskoti JAVNAÐARFLOKKSINS til nýggja stjórnarskipan fyrri Føroyar, og har krevur flokkurinn føroyska flaggið heilt og fult víðurkent.

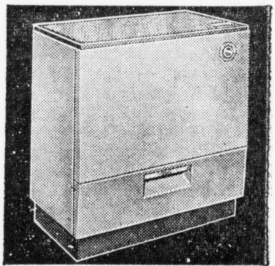
FLAGGMÁLIÐ VAR LOYST! Tað stendur próvfast, at tá ið

flaggmálið ikki var loyst fyrr enn í 1948, so kunnu javnaðarmenn, ið vildu loysa málið longu í 1930, tváa hendur sínar, meðan afturhaldsflokkarnir á tingi mugu taka alla ábyrgdina av allari dalking og ósing, øllum rumbli og klandri sum til mannminkingar, skomm og skaða fyrri okkara fjøð, hevur staðist av flaggmálinum.

Næsti táttur verður: MÓÐURMÁLSSPURNINGURIN

HESS-O-DAN
den
**varme-
rigtige
oliekamin**

- dejlig nem varme
- god økonomi
- indbygget tank...

Pf. Valdemar Lützen
Tórshavn — tlf. 1020

HUGSA TYGUM UM AT FERÐAST – TOSIÐ FYRST VIÐ

faroe airways

SØRVÁGUR 103

Vit hava altíð á goymslu alt tilfar til

**blikksmið
sanitet
hitaverk**

DEMICH

Tlf. 1776 - Tórshavn

Verður sent um alt landið